

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на четвер року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 долярів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
лярів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 долярів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

**Перед весняною сесією
державної ради.**

(Δ) Посольська палата держ. ради має зі-
брати ся на весняну сесію дні 5. березня. Бу-
де се 50-те засідане другого народного парля-
менту, однак мимо поважного сего числа ви-
слід роботи на сих 50 ти засіданях зовсім не
є значний. N. fr. Presse із злобним вдоволе-
нем вказує на се, що не менше, як в одинай-
цяти соймах обструкція або зовсім не допу-
скала до ніякої роботи, або її спинала і з того
висновує, що федеративні ідеї можна вважати
на віки погребаними, а розпливає ся над тим,
як натомісъ новий народний парламент пра-
цював так, що центральний парламент триум-
фув над краєвою автономією, централізм над
федерациєю.

Приглянямо ся отже близьше, як пред-
ставляє ся в дійсності сей триумф. Передов-
сім не повело ся в посолській палаті довер-
шити першого обовязку законодатного тіла,
себто утворити парламентарної більшості, ко-
тра дала би поруку правильної і успішної ро-
боти. Навіть найчисленніше сторонництво в
парламенті — Німецко-народний Союз — що
повинно би держати провід справ у своїх ру-
ках, може само розбити ся на часті. Будже-
ту не тілько не ухвалено, але навіть в комі-
сії бюджетовій ведуть обструкцію німецькі ра-
дикали проти італійського правничого виділу,
а можливо, що й Словінці будуть сему зма-
ганю підпомагати так, що не можна там роз-
почати розправи над бюджетом. Придумують
отже способи виходу із сего такі, щоби або
після скінчення загальної розправи перенести
справу італ. правн. виділу до субкомітету і

тим способом промостити дорогу до буд-
жету, або переставити дневний порядок в ко-
ристь бюджету, чим знов роздратовано би іта-
лійських послів. Таким отже способом прави-
тельство приневолене вдоволяти ся ухваленем
пропозицій.

Перед червцевими виборами всякі кан-
дидати посолські виголошували високопарні
обіцянки для заради дорожні, а тимчасом з
великою хмарою пішов малій дощік і посол-
ська палата здобула ся ледве на дешеві ухвали-
ли, а дорожня як була, так і далі змагає-
ся. Урядникам обіцювано для приєднання їх до
виборів знану поправу їх биту, а скінчило ся
на дорожнім додатку новорічнім, котрим всі
страшно розчаровані і навіть обиджені. За те
подбали посли для себе, щоби їм і під час дов-
гих перерв парламентарів правильно випла-
чувано дісти. Після таких добутків збере ся
тепер держ. рада на весняну сесію.

На дневній черзі весняної сесії находит-
ся величі важні предлоги державні, котрі до-
магають ся конечної і пильної полагоди. А
тимчасом німецько-чеський спір не тілько не
полагоджений, але навіть в часті не розвяза-
ний. Переговорники в Празі віндиють яко-
гось успіху віденських пересправ, а віденські
переговорники не можуть дальше повести сеї
справи наслідком застою переговорів в Празі.
Тим способом не може дійти до утворення пар-
ламентарної більшості в посолській палаті, бо
німецькі вільнодумці заявляють, що не при-
ступлять до німецько-чесько-польської більшості
перед порозумінням в Празі. Без парламентар-
ної сталої більшості годі навіть думати про
полагоду таких трудних справ, як військова і
фінансова реформа.

Передовсім розходить ся о переведене-

загальної розправи над військовим законом,
щоби його відослати до комісії, а справа ста-
ла тим пильнішою, що в Угорщині опір про-
ти військової предлоги так ослаб, що або в
теперішнім соймі буде ухвалена, або в ново-
вибранім перед кінцем літа.

Другою важною справою є податко-
ва реформа, котра має передовсім подбати о
покрите підвищених видатків на плати уряд-
ників, а крім того також о поправу держав-
них і краєвих фінансів і о покрите видатків
на суспільну безпеку. Тим способом тут злу-
чені в одну цілість державні і народні потреби,
а податкова реформа буде огневою про-
бою нового парламенту, котрий тут має зложити
докази своєї спромоги до роботи.

Полагода податкової реформи став не-
відкладною передовсім задля стану держав-
них і краєвих фінансів після видання 300 мі-
льйонової ренти і сумного висліду соймових
сесій в одинайцяти кр. соймах. Крім того до-
магає ся сеї реформи запотребовані на міс-
цеві зелінниці, на нові водні шляхи і на су-
спільну безпеку.

Весняна сесія, з вітімкою великої
двохтижднівкою перерви від 29. березня до 16.
квітня буде маля величі богату і трудну
програму, котру буде приневолена полагодити
протягом 13 тижнів перед скінченням будже-
тової пропозиції, а іменно буджет, службову
правматику, податкові предлоги, військовий
закон, місцеві зелінниці і водні шляхи, а ко-
му відомо, як перед такими наглими речен-
нями сторонництва уміють спиняти роботу,
сей може собі уявити непевність парламен-
тарного і політичного положення.

Руський нарід глядить також з певним
неспокоєм на весняну сесію, чи она знов

проміне для него так само без висліду, як
попередні. Цілий рік займала уми послів сой-
мова виборча реформа і задля неї відкладано
всі інші культурні і національні потреби і
домагання руского варода в довгий ящик.
Тимчасом крім фотографій державів, дзвонів
і тим подібних орудій, і то переважно чужо-
го помислу і промислу, та сидячих над ними
послів не вийшло нічого більше для руского
народу і доперва студенти університету при-
гадали на Народнім Комітеті справу укр.-ру-
ського університету та домагали ся, щоби нео-
пильно заняли ся передовсім проф. Ол. Кол-
леса і др. Дністровський, а та-
ж потерпівшими студентами.

Протягом п'ятілітнього пословання впевни-
ли ся обидва згадані посли, що поставленем
хоч би як шумного наглого внесеня не осягне-
ся ще університету так легко і так зараз, як
они собі уявили перед осягненем мандатів.
Але й нині они повинні тяжити, що навіть ці
карська постанова не сотворить її без вироб-
лення наукових сил, про котрі їх передовсім
обов'язком дбають. Тепер бачать самі, що бое-
ва тактика не тілько не принесла нам універ-
ситету, але змарнувала чимало надійних мо-
лодих сил так, що сьогодні гімназійних по-
сад немає обсаджувати і на тім полі вид-
но значний занепад і великі недостачі з пре-
велою школою для молодежі, замість по-
ступу.

Народний Комітет вложив на сердце по-
слам університетську справу, а ми додамо, що
крім того є ще богато шкільних і куль-
турних та народних справ і питань, про котрі
поповні посли подбати, а передовсім і про
приріст учительських сил, без котрих не то у-
ніверситет, але навіть і середня школа обійті
ся не може.

Осип Маковей.

**Істория одної студентської
громади.
(1884—1887).**

(Дальше).

Із сих часописій нема в мене ні одного
примірника, бо 1886 р. я мусів їх дати дре-
ректорові, пок. Василеві Ільницькому; лишив се
у мене лише „надзвичайний додаток“ до „Мо-
лодецької праці“, написаний К. Студинським,
де не без гумору описують ся іменини у проф.
Борковського в марці 1884 р. „Кумцю Миха-
ло“ (Клюк), „кум Славко“ (Пачковський) і „сват
Кирило“ (Студинський) поздоровляли в імені
класів проф. Б. з іменинами. З собою приве-
сли великий цвітістий аркуш з бажаннями і
букет. Проф. Борковський відповів їм, що не
знає, за які провини покарав єго Господь
Бог сею пятою класою. „Бо як Бог съвідком,
— казав він — працюю і хочу працювати щи-
ро для вашого добра, але кількох то є в кля-
сі такіх, котрі би хотіли з моєї щирої праці
користати? Дуже а дуже мало — майже ні
хто. Аї! не вчите ся, ані не уважаєте, а до
того збиваєте у клясі такі порохи, що годі
висидіть“. Висповідавши так учеників, просив
їх проф. Б. сідати, і приняв їх віном, тістами
і папіросами (один з них курив). Пішла роз-
мова про потребу записування народних пісень,
приновідок і звичаїв, про Гуцульщину і По-
ділів і т. п.

„Сват“ К. Студинський додав до опису
своїх гостин у господаря кляси такі слова:

„Товариші, берім ся до праці! берім ся до то-
го оружія, через котре народи найбільше ма-
ють значення, котрим і найтвірніші мури твер-
дині дадуть ся перебити, котрим неодно звол-
новане(!) серце утихомириться дасть, а се є:
до науки! Слухаймо радо нашого проводири
(себ то проф. Борковського). — Памятаймо, що
ми маємо бути чесними членами нашої наро-
дності, що на нас тяжить обов'язок в пізні-
ших літах статись добрими провідниками на-
роду“ і т. д.

Всікий бачить, що думки, тут висказані,
(а они певно не були гірші і в часописах),
зовсім не небезпечні, — проте в два роки пі-
зніше прийшло ся ще за них „наїсти ся не-
мало страху“ головно з твої причини, що були
гектографовані, отже призначенні до дальнішого
ширення.

По застосуванню „видавництв“, ми не
довго всиділи без діла, очівідно не такого,
як бажали собі професори, тільки конспірти-
вного, таємничого, бо таке нам більше подоба-
ло ся. Зібрало ся нас шістьох (К. Студинсь-
кий, Волод. Лавровський, Волод. Козакевич
Іван Кохановський, Теофіль Терлецький і я) і
ми заложили собі тайний кружок „Згод да“. (Зарах у перших місяцях змінено називу круж-
ка на дуже „клерикальну“: Бог надія — і ніхто се-
ї зему не противив ся). Ціль кружка була, як маю записано в днівнику: „вправля-
ти ся завчасу в праці на якім буде полі, у-
чити ся спільно, щоби бути на будуче корист-
ним суспільності“. Гадку до основання такого
кружка подав К. Студинський, котрий перед

мінін Ол. Барвінського, був уже з двадцять літ.
Ми й вибрали К. Студинського першим голо-
вою, але тільки на один місяць (пізіше ми
вибрали голов на довший час).

У комнаті при ул. Унії любельської, де мешкав товариш (мабуть В. Лавровський), сходили ся ми дуже
часто на відчуті, співи і розвому. Що тижня
був відчут один або й два. Помалу почали до-
нас приступати інші члени, котрих ми самі
осторожно вибрали собі земіж товаришів.
Коли нас було вже більше, рішили ми осну-
вати собі бібліотеку і спрівід досить скоро
зібрали у шафі кружка кількасот книжок, то-
дorovаних членами, то куплених зі складок
членів. Сі книжки позичали члени до дому
або посилали їх навіть на провінцію, н. пр.
до кружка в Стрию. Часописи також мали ми.

Однак дохода зі складок, як звичайно в
учеників, не могли бути велики, і тому, коли
прийшло ся піти в друге комірне за 3 з
зимою, уже й сей малій видаток „робив ве-
лику кривду бібліотеці“, як сказано в однім
листі, котрий мав в руках. Звідси перепро-
вадив ся кружок ще в гірше місце (в ринку),
де треба було переходити через кухні, а в
кухні часто буvalа пані мешкання, або її до-
нінки. На вечірніх не можна було через те
голосно читати, декламувати, співати — і се-
зи зноекочували товаришів. Але діло таки йшло
і ми радили собі в літі прогульками в околиці
Львова або — аж „страшно“ сказати —
сходили ся таки в самій гімназії в клясі під
боком директора.

Тут уже нам помагав сторож гімназії
Венцель, Чех з червоним носом, котрий за-
дві шістки на „шанс“ нарушував без стра-

Биходить у Львові що днів крім
неділь і руских съят о 5 год.
по полудні. — **Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслан“**
при ул. Хмельовського ч. 15, II.
півверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в паса-
жі Гавсмана.

Рукою звертає ся лише на
попередні застороги.

Рекламація лише неопечат
в вільні від порта. — Оповіст
звичайні приймають ся по ці
20 с. від стрічки, а в „Надісл-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
допесення по 30 сот. від стрічки

РУСЛАН
християнсько-суспільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псальмів М. Шашевича.

В. Адамський Дивани. — Портиери. — Фіранки. — Стори. — Bonne femme. — Матерії мебльові.
Львів, Інтереси Жоржа

„ПОКЛИК“

до

Вп. Товаришів народних учителів, членів „Христ.-суп. Союза“.

Позаяк з усіх сторін на членів „Христ.-суп. Союза“ від усяких, „більших“ чи „менших“, „патріотів-діячів“ сиплють ся найменьші, простаці обиди і назви, вигадки і сплетні, а в першій мірі звертаються ся усі ті „похвали“ проти нас українських учителів „Христ.-суп. Союза“, не можемо проте й ми учителі „Христ. супільники“ остати без відповіди, без оборони.

Нас в навіть поважне число в „Христ.-суп. Союзі“, треба отже боронити нашу честь і рішучо відперти ті напасти, які на нас спадають від „прихильників“, „добродій“ і „оборонців“ наших. В першій одваче мірі треба нам рішучо запротестувати проти стороннічості „Пропора“, котрий повинен бути строго становим, а не низко партійним свістком.

Становий орган, а до сего ще учительський повинен бути поважний і культурний, та не знижати ся до ролі „Голоса“, чи „Голоса Народа“, бо така „робота“, що веде ся тепер в „Пропорі“ і „Взаємній помочі“, розбиває станову й організаційну вартість, розбиває учительську силу, десяткує учительські ряди!

Така „робота“ се згуба того, що вже до тепер між українським учительством зроблено, а не організація!

А треба також домагати ся і справедливості у „Пропорі“ і у наших „організаторів“, щоби, наколи беруть ся декого „п'ятувати“, найже „п'ятувати“ усіх рівномірно, безоглядно, справедливо! Ми знаємо дуже добре і маємо богато примірів і доказів, що „Пропор“, котрий робить „slodkie oczka“ в сторону „національних демократів“ і їх найвищого ареопагу „Народ. Комітету“, респектує і попід небеса вихвалює радикалів, з ко-тими „Народ. Комітет“ і ціла „нац. дем.“ преса веде завзяту борбу за смерть і життя. Знаємо дальше, що й „соціалісти“ — (а є й такі у нас, хотіть на часте мало) — зазнають найбільшого поважання і пошани у „Пропорі“, засідають по Відлалах в „Відлалах окр. в „Надзирачій Раді“, „Взаємній Помочі“, ба! — навіть звісний і знаний учительству, провокатор українського учительства зазнає усякого „ресурсу“ і поважання не лише від „Пропор“, але й від „загалу“ укр. учительства, бож в прецінь „діяльним“ членом „Надзирачої Ради“ „Взаємн. помочі учит.“ у Львові.

Навіть наших доморослих москвичів зрадників, вибирають в заряд ї управу учительської організації, — і они зазнають любові від прочих „діячів“ учительських — тільки одні ми — „Христ. супільники“ дослужилися у нашого „станового“ „Пропора“ патентів „роргандчес“, хруні, карнерівськів, ретроградів“ і т. п. „славословів“ і то лише за те, що съміємо бути християнами-католиками!

Ми думаемо, що кождий може мати погляди такі, які єму лише сподобаються; може собі бути не то „національним демократом“, або „Христ. супільником“, наколи він лише в добром і карнім членом учительської організації, повинен мати поважання не лише у „Пропорі“, але й у загалу учительства і української супільності.

А щоби „Христ.-суп.“ були „ворогами“ української супільності, сего не докаже не то „Пропор“, але навіть всемогуче „Діло“ враз з „Новим Словом“, „Свободою“ і Народ. Комітетом.

Сплетня кинена галапасами-напасниками лишила ся вічним більше як лише сплетеною!.. А якраз сю підлу, нужденну сплетню, клевету, кинену як на нас учителів „Христ.-супільників“, так і на найкрасших тружеників на народній українській ниві, — як й на цілій „Христ.-суп. Союз“ — ми українські учителі членів „Христ.-суп. Союза“ повинні рішучо і безоглядно відперти!

Але не лише справу клевети і нападів на нас повинні ми обговорити, але ми повинні застановити ся також над такими преважними справами як:

1. Тенерішний і дальший напрям нашої організації;

2. Як зарадити сему невідрадному положенню;

3. Станова преса, а участь в політичній періодичній пресі;

4. Наша дальша організація;

5. Послідний „Народний зізд“ в днях 24,

25. і 26. грудня 1911 р., а українське учительство і шкільництво. (Тут Вп. Учасники почують щось цікавого!) і інші ще справи.

Треба дальше показати усім нашим клеветникам, що ми не по: „посади, карнери, видлові іспити, іспекти, іспити“ і т. п. „синекури“, вступили до „Христ.-суп. Союза“, але що ми вступили до него для ідеї, для тяжкої та ідеальної праці, а не демагогічної ревуницької, над нашим українським беззлатанним народом.

Так, ми повинні зійти ся на довірочну нараду! І ми певні, що всі Вп. Товарищи члени „Христ.-суп. Союза“, котрі дійсно для ідеї, а не для марної карнери вступили до „Христ.-суп. Союза“ на тих зборах являть ся не з закритим шеломом, але з отвертим лицем-чоловіком, та не будуть вже довше страхатися, бояти ся і ховати ся поза плечі, що они признають ся до „Христ. суп.“ поглядів! Стріляне з за плота не личить героею-борцем!

Найдогдініша на се пора буде час Загальніх Зборів „Взаємної помочі учительської“ у Львові, котрі з певностю відбудуться під час Великодніх сънят в цьоті. Будем отже як один муж! на Зборах нашого Т-ва, де викажемо, що ми ліпши і солідарніші, чим „не-порядні“, та грімко запротестуємо против усіх клевет і сплетень підсуvenих нам.

До Святлої Старшини „Христ.-суп. Союза“ ми мали би уклінну просьбу, щоби зволила ласкаю на сї наші збори відступити нам свою салю, та визначити відповідні реферати і референти*).

Думаемо також, що винішний наш „поклик“ не прогомонить без відгомуна, та що члени „Христ.-суп. Союза“ так Учителі-Товариші, як й інші, а передовсім съященики, заберуть ще голос в сїй справі, та свої гадки про довірочні збори учителів „Христ. супільників“ помістять на стовпцах „Руслана“.

Товариши — не спіть, но беріть за перо і до діла!

Учителі „Христ. супільники“.

* Старшина Христ.-суп. Союза дуже радо відступить свою салю на такі збори, але думаемо, що само учительство повинно би визначити собі реферати і референти. Для обговорення сак справ радо зробимо місце на стовпцах нашого деннника, як взагалі для учительських справ. — Р. ед.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Допись із Зборівщини.

То, що діє ся в Лопушанах тепер, се певно не діло ся і в Росії в часі найбільшої революції і анархії!

— Громадський писар Методій Харабора, ряний Дудиковичівський, поважив ся сказати при съвідках „гр. кат. съященикови, місцевому парохови Українському“ — „ти дурні!“

Щось такого не лучало ся навіть в Росії, чогось такого ніколи не допускали ся ні погани, ні Жиди, ні Турки, ні навіть найдикіші народи в світі, бо кождий свого духовного пастиря, съященика, жреця, рабіна, молну і т. д. — навіть в найбільшій залісності — поважав не як чоловіка, але як духовну собу, постаконену не людьми, але самим Господом Богом!

Аж в Лопушанах найшов ся виродок людський, в особі громадського писара москвича, котрий своїм язиком обидив руско-католицького съященика, а тим самим наш руско-католицький народом від тисяч літ пе не найшов ся такий, що поважив ся свого душпастиря Помазанника Божого зневажити!

Коли розважити, що сей виновник, котрий за обиду катол. Церкви повинен бути відсунений від християнсько-католицької супільності, в писарем громадським в Лопушанах, Монилівці, Ярославичах, Берімівціах і Кудобинціах, отже аж в 5 селах! — то було би злишнім вказувати, як із сим писарем повинен поступити п. староста в Зборові, котрий такому чоловікові віддав аж п'ять

Коли зважите дальше, що при тім факті враз з Матодієм Хараборим присутнimi були сам вйт села Лопушан, Іван Лисак і оглядач худоби, а заразом член церковного комітету Данило Лабур — отже майже „ціла ріда гром.“ і ніоден з тих „чесних парохіян католиків“ на обиду свого съященика „пану секретарови“ (так Харабора каже себе називати!) нічо не сказав, то вже можна уявити собі, який дух пану в всіх тих селах, де Методій Харабора є „паном секретаром“!

Коли дальше розважити, що той сам Методій Харабора, як „пан секретар“, „збе-штав“ також руско-кат. съященина в Ярославичах о. Івана Алисікевича і то знову враз віттом І. Муцом, чи Цупом — за те, що Вп. о. Іван Алисікевич не хотів приймати якогось письма, котре Методій Харабора „казав“ (!) о Алисікевичів приймати — і то всьо уходить ему безкарно, то можна вже напевно знати, які підкопує повагу греко-катол. Церкви, а ширить православе?

Не дивниця отже, що в Галичині так страшно ширить ся православе, коли писарям громадським вільно безкарно обиджує католицькі съященикі і за те ім волосок з голови навіть не упаде, хиба що за „кар“ дістане... ще в одній селі писарку!!!

Але що? — Нема що й богато дивувати ся!. Прецінь Методій Харабора не бойтися нікого, бо хто ему що зробить???. Може хто скине его з Методія Харабора?.. Ні! Або може вольє ему „хто“ писарку?.. Нину!!!

Найбільш староста спробував ему взяти писарку!.. то він — Харабора — наварив би старості такого „пива“, що... А впрочім він — Харабора — і на п. старосту „щось“ (?) знає!.. „Дивуй же ся тут тепер, що Методій Харабора так безкарно обиджує католицьких съящеників, що під час наук заглядає учителям до класів, чи вакуу ведуть, що закладає по селах „Рускі Дружини“, — що „всевладно“ панує над усіми, — коли він прещінь „не бойтися“ нікого, а радше его сії боятися ся! — Коли отже навіть в старості в Зборові так дуже перед „паном секретарем“ Методієм Хараборю тримтять, то може ц. к. Намісництво — зайняло ся ним і сказало ему, щоби трохи усі і відпочав, бо змучить ся! Чи нема нікого в Галичині, щоби заступив ся за руско-кат. съящество і не дозволив таким Хараборам їх понижувати? Щоби так сталося між Жидами, наколи так котрій Жид поважив ся обидти рабіна? — Чи Русини вже такі, що не в сили вже заступити ся на відь за своє съящество?.. — А звертася звагу, що Методій Харабора се „не аби яка голова!..“ — Ну! але нема що й дивувати ся! Прещінь він голосував на „Маркова!“

Чоловік зі Зборови.

Політичний огляд.

Заграниця.

Італійско-турецка війна Подія біля Байруту, одного з найважливіших торговельних портів Сходу, міста, що в безпосередній полученні з Дамаском, торговельцім осередком Сирії, сильно зворушила прилюдну опінію в західній Європі. Задогадують ся, мимо заперечень, що Італія бажає розтягнути воєнну операцію на цілій Левант і застосовити в той спосіб торговельний рух великороджав, приневолити їх до інтервенції в користь мира.

Стрілання в торговельнім, безобороннім порті, якого більшість населення ($\frac{2}{3}$ на 120.000) в християнами, переважно французькою народності, вивела з рівноваги французьку республіку, яка на вість про бомбардування Байруту сейчас вислала свій корабель. Також Англія приказала своїм флотом розпочати маневри!

Всеж таки є надія, що бомбардування Байруту не приведе до міждержавної задирки.

Туреччина, пересвідчивши ся, що Італійці не лише вміють кидати погрози, але її виконують, взяла ся енергічніше до оборони. Сконсигнувалася в дарданельським проливі цілу свою флоту з поручнем зміртвіти з ворогом, як що він лише появить ся. А при тім видавлює всіх італійських підданих з прибережних вілятів.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— Календар. В середу: руско-кат.: Онисима еп.; римо-кат.: Леадра. — В четвер: руско-кат.: Памфіла; римо-кат.: Романа.

— Православна пропаганда захоплює що раз то нові околиці. 90 селянських родин в селі Дашибаї, страйского повіту, зголосило в старості в Стрию перехід на православе. Одн з агітаторів відступив грунт і дав матеріал на будову православної каплиці а вже в найближчих дніх має явити ся православний духовник. Митроп. консисторія виделегувала о. Полянського з Конюхова (звісного русофіла) до переведення доходжень в сїй справі.

Ще страшніші річи діють ся в осередку русофільства і православної пропаганди на Лемківщині. Там народ прямо здурує. Поширюють ся якісь секти. Громада Довге перейшла в якусь секту довгобородців і не пустила свого пароха в неділю до церкви на Службу Божу, а в селі Криве сталося просто нечуване. За оден день Криви розібрали церкву і перенесли до Яблонки, сусідного села, щоби замінити її на православну „часовню“.

Також на Угорській Русі розвочала ся діяльність воюючого православя. До сіл Берехів, Іва і Великі Лучки, що кілька літ тому назад перейшли в більшості на православе приїхав сими дніми шизматицький монах з гори Атос, хоч до тепер православні брати не інтересували ся ними і була надія привернення їх на нідр

бы пришлось ему потерпеть за „служение Рузы.“

„Гр. новокуренни! Говорю вамъ, что у васъ не русскій духъ, не идея „идти сынамъ за Русь на бой“, а идея идти сынамъ на бой за „деньги“. На русскихъ крестьянахъ, которые за Русь и православіе наставляютъ грудь на жандармскій штыкъ, выѣлаете „гешефтъ“, за что съ слезами на глазахъ не годовалъ на васъ православный человѣкъ въ присутствіи моемъ и двухъ моихъ товарищъ гг. К. З-ка и М-ка, чѣмъ и мы были тронуты до слезъ. Въ виду того, и съ того времени я рѣшился выѣть изъ новокуренской „организації“, равно какъ и предупредить моихъ русскихъ друзей и единомышленниковъ, что мнѣ и моимъ товарищамъ, русскимъ крестьянамъ, нельзя вальтъ въ грязи лжи и политического обмана и идти подъ команду людей, для которыхъ „русская и дѣя“ — это „деньги“, а не защита правъ галицко-русского мужика. По силамъ моимъ и дальше буду трудиться на благо Галицкой Руси, но уже не съ вами, новокуренники-радикалы, а вмѣстѣ съ честными русскими людьми, честь которыхъ я, оканянный, многократно безъ основанія задѣвалъ на столбахъ прекратившей недавно жизнь свою „Русской Воли“, равно какъ нападалъ безосновательно на моихъ благодѣтелей изъ Рыкова, вслѣдствіе чего, по винѣ моего легкомыслія, терпѣть они по сегодня. Простите меня г-нъ Николай Павловичъ, простите и Вы господи и отцы духовные, которыхъ я обидѣлъ въ „Русской Волѣ“. Дѣлать я это не въ злобѣ, а только по незнанію дѣйствительного положенія дѣлъ. Остасось съ совершеніемъ и должною къ Вамъ почтеніемъ Максимъ Ф. Матвейковъ, бывшій редакторъ упавшей „Русской Воли“.

Справді — треба дуже дивувати ся людямъ, що видачи болото русофільскою „грошею“ ідеї дальше въ тім болоті валиють ся. І коли господин Матвейковъ зрозумівъ низкість „грошевихъ“ ідеалівъ, яким поклоняють ся дудикевичівські русофіли і щиро бажаючи очистити ся від грязі — то не до старокурсних русофілівъ єму була дорога. Дудикевичъ — Глібовицький — се не два екстреми, бо они взаємно доповнюють ся. „Патріотизмъ“ одного варт тільки що й другого. Ренегацію прямолінійне, чи з викрутасами все було, ві буде ренегацією, вартим лише погорди і більше нічого. А так попав господин Матвейковъ з під рівні... під зливу.

— **Будучий наслідник престола у Львові.** Архікнязь Кароль Франц Йосиф був сеї неділі разом з жінкою архікін. Зитою Парменієвою у Львові в пересаді до Коломиї, де удав ся, щоби оглянути віллю, призначену для них на мешкане. Звісно, що архікнязь в перенесений зі своїм полком до Коломиї. Архікнязь відвідав вчера рано з Коломиї до Відня, а в суботу виїхав з Брандайс зі своїм швадроном до Галичини.

— **Хто уживав товарів з маркою Р. Т. П.**, причиняє ся до піднесенія поваги Товариства і піднимає жертву фабриканта на рідину школу.

— **Надумали ся!** З мушинського деканату доносять намъ, що соборчик скликаний на нині до Криниці не відбуде ся в приватній віллі, як голосила перша куренда, але в парохіальнім домі в Криниці. Про зміну місця соборчика повідомив декан новою курендою.

— **Гімназій на Буковині є 13**, а було в них аж 68 рівнорядних класів, що становить дальших 8 гімназій. Після викладової мови було 7 гімназій і 74 класи німецькі, 3 гімназії і 27 класи німецько-волоскихъ, 2 гімназії і 17 класи руско-німецькихъ, а 1 гімназія з 2 класами, а 6 відділами руска. Отже після числа душ припадає одна класа на 13 тисяч Українців, на 10 тисяч Волохів, а на 3.800 Німців і Жидів.

Сю аномалію показує ще яскравіше число бук. гімназистів після народності, а то:

Німців	2719 або 54·51%
Волохів	1014 " 20·32 "
Українців	968 " 19·4 "
А після віроісповідання було:	
Жидів	2017 або 40·43%
Правосл.	1650 " 33·08 "
Катол.	1130 " 22·86 "
Протест.	171 " 3·43 "

Бачимо з сего, що буковинські гімназії в жидівських рукахъ. Сумнє, але правдиве.

— **Віміна Москів** в колі польським затурбувалась весь польський політичний сьвіт. Останочко — як пише „Glos na god-у“ стане пред суддєлем польського кола, краківським посадником посол Лео, член демократичної групи, за яким

побивають ся також людовці тим скорше, що консерватисти не виставляють свого кандидата.

— **Арештовані шпіонською парою.** В руки стаїнсьлавської поліції попала ся зовсім припадково шпіонська пара, котра — як стверджено — мала поручене від російського правительства достарчити інформацій що до укріплення полунаово-східної часті Галичини. Від другої половини січня замешкало в домі Із. Айгенфельда, бувшого війта Кнігинина-кольонії, якесь мініме подруже. Незнакомі подали, що зовуться Новіцкі, прибули з Київа, де мають свою торговлю. Пара та вела надто гулаще житє, так що не вистарчали на се назвають „пособія“, які присилало російське правительство. В останніх днях, коли готовка вже була зовсім вичерпалася, а нова не надходила з Росії, взяла ся „купецька пара“ до крадіжки, що довело до конфлікту з поліцією. Коли обов'явилися вже в арешті, власні під їх адресою грошевий лист з Росії. Судові власті отворили лист, котрий був написаний шифрами.

Перше поліцайне слідство виказало, що властиве називиско мінімого М. Новіцкого є Мик. Рубанов. Остаточно удало ся судовим властям відчитати шифрований лист, присланій з Росії разом з грішами, яким вневилися судові власти, що має ся до діла з дуже підозрілими людьми. Переїздило тоді в їх мешканю точну трусеницю і найдено богато доказів їх шпіонства, а між іншим поруче не київської охрани до російських власти на границі, щоби Рубанову і двомъ їх товаришкам женщинам не робили ніяких перепон а наспаки, щоби достарчали єму всілякої потрібної помочі. А що поліція арештувала лише одну женщину, тому дуже ревно шукає її за другою. Арештовані очевидно не признають ся до ніякої вини.

Останні віста доносять зі Станіславова, що в листі, який з трудом удало ся відчитати, питаютъ російські війскові власти про Галич! Дальше мали арештовані довідати ся, чи і коли Самбір має бути перемінений на твердиню (?). Останнє питане відносить ся до зелінничих мостів. Росії розходить ся імено о те, щоби довідати ся, з якого матеріялу ті мости побудовані.

— **Протигорські демонстрації.** В Загребі уряжені минулі ночі уличну демонстрацію проти бана. Одні поліціянти вистрілив сліпим набоем, після чого демонстранти розбігли ся. Під час стрілі з поліцією, котра ужила оружя, покалічено кілька осіб. Доконано богато арештовані.

В Ренці відбула ся протигорська демонстрація, в котрій взяло участь 15.000 людей. Несено протигорські пропорі, свистано і співано. Відтак демонструвала товна перед дому старости, де виголошено кілька промов проти бана.

— **480 процесів** виточила прокураторія в Загребі редакторамъ тамошніх опозиційних днівників з причини недавних демонстрацій.

— **Жертви готівкою** не звільнюють нікого від обов'язку ждання купонів Р. Т. П. і уживання товарів з маркою Р. Т. П.

— **Любовна драма.** В шенбрунськім парку застрілив в середу о год. 6·45 вечором 25-літній хемік др. П. Шайб свою суджену 20-літню Ем. Ремплерівну, а опісля сам собі відбрав житє. Попередно обов'явили отрую. Обов'яли були вже заручені і за кілька тижнів мали побрати ся, проте причина са-моубийства незвісна.

— **Динаміт в піску.** З Дуз (Франція) доносять, що в Монте, в місці, де копають пісок, найдено скрині з 600 динамітами на бомбами. Арештовано 2 люді підозрілих о крадіїх тих скрині з зелінчичого воза.

— **Вірний пес.** Зворушила сцена розіграла ся під час похорону одного купця в Ольштині. Пес йшов за похоронами, споглядаючи раз в раз на домовину свого пана, аж на цвинтар далеко за містом. Коли поставлено над гробом домовину, пес скочив до неї і хотів кинути ся до ями, і лише насильно відірвано звіріну від домовини. Съвідки той сцені за-вязали ісси очі, доки не засипано гробу.

— **Самоубийство двох приятелів.** В однім з варшавських готелів важили онодішноюночи в самоубійчім намірі карболовою вислоти два приятелі, Мих. Коморкевич і Юл. Рутковський. Перший з них 22-літній молодець помер невідомо, а другий 20-літній складач з печатні „Kuryer Warszawsko-го“, находить ся в грівні станові. Що їх спонукало до сего, не знає.

— **Цар в Варшаві.** „Voss. Ztg.“ доносять, що

посвячене нової православної катедри на Саскій площі в Варшаві відбуде ся імовіро в що тоді до Варшави приїде цар, до чого вже від тепер роблять ся в Варшаві приготовані. Зараджено по домах численні трусениці і арештовано богато осіб. До всіх директорів фабрик звернено ся з домаганем предложити лісти робітників.

— **Страшний випадок.** З Льондона доносять: Вчералучило ся ту велике нещасте. В електрических заведеннях нагромаджено велику скількість вугілля, під чого тягарем завалив ся мур, а що розвалини присипали кільканадцето дітей. Доси видобуто тіла двох дітей.

— **Нарід без злочинців.** Ісландці в народом, серед якого майже не чутно по ніякі злочини. Статистично виказано, що на Ісландії від року 1828 до 1892, отже протягом 64 років не лучило ся убийство, ні інший злочин. Зовсім проте зрозуміло, що нема там тюрем, а на цілій край всего 2 жандармів.

— **Святі корова.** Колись в давніх часах, старинні Єгиптяни почитали як божество бика, що звався Аїс; такий бик мусів бути чорний і мати на лобі білу латку. Нині ще також в деяких краях почитають звірят. В Індіях съвятим звірів є корова. Не можна її убивати аві бити, або шкодити їй в який небудь спосіб, противно кождій Індус звертає ся до корови з великим поваженем і пошаною. Нераз буває, що така „свята“ корова вийде в місті на дорогу і ляже на середині улиці, — толі зараз збирає ся коло неї юрба почитателів, що стоять коло корови і набожно дивляться на її божество; корови не можна зігнати з дороги, хоч би она лежала на найголовнішій улиці і спиняла весь рух в місті.

— **Оповістки.**

— **Репертуар руского театру у Львові.** (Салі „Газета“, ул. Францішканська 7. Початок о год. 7. вечором).

В середу дня 28. с. м. „Madame Butterfly“ опера в 3 діях Г. Пуччині.

В четвер 29. с. м. на добродійні ціли „Надія“ драма в 4 діях Г. Гаєрманса.

В п'ятницю 1. марта с. р. „Воскресеніє“ штука в 4 діях зі співами П. Чубатого.

В суботу дня 2. марта с. р. третій раз: „Роксолана“ опера в 3 діях в прольою Д. Січинського.

В неділю 3. марта с. р. пополудни о 3-ї по полудні по зниженіх цінах „Ой не ходи Грицю“, вечером о 7½ поспідна вистава: „Жага“ образ зі співами і танцями в 5 діях М. Черняхівської-Старицької.

— **Шевченковий концерт у Львові** відбуде ся в салі Філармонії дні 7. марта. В програму відуть отсі точки: Оркестральна продукція музики 30. п. п. під батутою п. Ролля, два виступи мішаного хору „Боянів“, що виведені, цілком незвісні в Галичині твори молодого музики з України Степенка та кілька партій з Гендлевого „Ісаїя в Єгипті“ продуцція Людкевичевого „Революціонера“, виконана хором „Бандурист“ з оркестрою, декламація, інструментальне тріо (чельо, скрипка, фортепіано), виконане пі. Ясенецькою, Вольфсталем і Кребсом та сольовий виступ звісної співачки п. Фільоменії Лопатинської. Білети на цей концерт продаю книгарня Наук. товариства ім. Шевченка.

— **Співаки Тов. Торбан** при ласкавій співчасті Вн. п-ні Фільоменії Лопатинської, Бірзецької, Евгена Перфецького і академічного хору „Бандурист“ уладжує у Львові в понеділок дні 4. марта с. р. в салі „Народного Дому“ артистичний концерт під батутою Осипа Мартиновича. Часть доходу проміжна на „Рідину Школу“.

— **Р. Т. П. не купує** ані уживаних поштових марок, ані інших неужитків, лише занимав ся збиркою. Марки і взагалі неужитки не мають вартості у малій скількості для широких кругів і они у нас марнують ся, але зібрані у більшій скількості і посортировані представляють значну вартість, для того кождай съвідомий і щадний чоловік радо складає всікі неужитки як: старі газети і книжки, записані зошити, восковий папір з тютюном, уживані всякі марки, фляшки, корки, навіть найменші кусці всяких металів, стару одіж, лупину з помаранч і т. п. та жертвуючи їх на цілі Р. Т. П., які дохід з того обертає на удержані приватних шкіл і бурс.

Марки повинні бути неушкоджені і найліпше витягти з папером, а лупину з помаранч у більших незіп

НАУКОВИЙ ФЕЙЛСТОН.

Др. Володимир Геринович.

Нариси до землемісній угорської України.

(Дальше).

Она є важним пляхом комунікаційним через се, що двиває на собі не лише сплави дерев, та більші човни але і кораблі. Горад випливає з низких Татр. Низше Лошиць впадає до него Ториця, а він коло Токаю впадає до Тиси.

До рік перепливачів українську етнографічну область зачислити треба і ріку Попрад. Випливає він в краю заселенім не нашим народом а Словаками в горах татерських. Пливе насамперед в напрямі східнім а коло Лелюхова скручує на північ, де продирається через хребет карпатських Бескидів і впадає до Висли а з нею до моря Балтійського. На осіблившу загадку заслугує пролом Попраду через пасмо карпатське.

Его переломова долина є дуже круті скеліста а в деяких місцях так вузонька, що ледво вистарчає місця, аби у ній помістилися води ріки.

Дивною річкою видається та обставина, що хотіть Попрад бере початок на Угорщині, пливе в сторону півночі — та перебивається через північ карпатське пасмо.

Від давна питався себе учений світ чому се так. Чи не ліпше було єму, себто Попрадові, звернути свої води на півдні та злити ся з дунавськими? Яка причина склонила їх до того, що не вибрали дороги вигіднішою та коротшою, а противно пішли довшою та трускавою, що наважився аж перебити тверде ядро карпатських скель, аби звільнити ся від гірських кайданів?

Отсім питанням займалися учени, роздумували над тим, — як се могло стати ся і поставили пільгий ряд згадок, які мали роз-

яснити сей цікавий та рідкий случай в географії.

Давніше толковано таке явище в сей спосіб: Ріка впліває до долини, округ — якої самі гори так, що з неї немає виходу. Що ж діє ся тоді?

Води ріки наповнюють по береги долину, аж плесо води зростається з висотою берегів вокруг сїї долини. Коли се стане ся, тоді води нагромаджені в долині переливаються поза хребет гір, в якім він є найнижчий. Творить ся тоді пролив, який лучить долинне озеро з низиною, що розтягається поза хребтом. Се місце, скрізь яке переливається вода, поглублюється раз у раз, а з часом поглубить ся ва стілько, що уровень сїї вузини зростається а уровнем давної долини. Коли се стане ся переліт ся вода з давнього озера поза хребет, а оно переміниться ся в долину.

Так толкували та толкують учени творене великих та глубоких переломових долин — через високі гори. Так толкував польський письменник Поль утворене переломовою долиною Попраду через карпатське пасмо.

Однак сей погляд, впрочім цілком природний та слушний, не дав ся примінити до переломової карпатської долини, а то тому, що в міру того, як почали люди учени відзначати чим раз більше природу сїї країни, вийшли певні труднощі, з якими погляд такого творення долин переломових ніяк не міг погодитися.

Виказали іменно учени попри інше, що долина горішнього Попраду вікколи не була озером, не було іменно ніякого сліду, який би на се вказував.

Много би можна писати про творене перечинних долин, можна би навести цілій ряд поглядів на ту справу, та виказувати їх зліті добрі сторони, як також можливість їх примінення до долини поперечної Попраду, яка нас найбільше обходить. Замість робити се, наведемо згадку один з найновіших,

по нашій думці найліпше толкує повстання переломової долини ріки Попраду. Здогад сей говорить, що деякі ріки плили в місцях, де нині поперечні долини рік, через гірські пасма ще тоді, коли там гір не було. Гори натомість після правдивих поглядів не виростають скрізь, аби могли затамувати біг ріки, а є саму відхиленість від раз вибраного напряму. Навпаки. Ростуть они, так сказати, дуже поволі. І так в часах, коли ще не було Карпат, плила тут річка Попрад, та жолобила своє дно силою своєї води. Протягом часу почали підносити ся карпатські гори. І в міру того, як они підносилися, вгризала ся в них ріка Попрад та перерізувала їх неначе пилою в поперек.

Інші винесли ся они високо, вистрілили в небо, а у їх підніжжя пливе вода річки, яка памятає їх уродини. Такий погляд дає ся як найкрасше примінити до долини ріки Попраду.

Рівно ж примінив їго до витолковання перечинних долин в області східних Карпат знаний український дослідник Рудницький.

Примінене сего погляду до переломової долини Попраду каже нам над чимсь іншим призадумати ся.

А іменно, — говорить він, — що Карпати повстали в хвилі, — коли съствувала ся ріка; значить, були вже ті гори, в яких Попрад бере свій початок. Отже гори татерські в старі від Карпат. Наука сказала, що так, і в сїї способі підтвердила правдивість сего згадку.

* * *

Кліматичні відносини земель Угорської України зовсім інші як наші або других сторін нашої просторії Вітчизни. Дивними видаються її відносини тим більше, що Угорська Україна граничи безпосередно з Галицькою а віддалі географічна між ними майже жадна. Причина сего явища в горах Карпати, які своїм довгим паспом, розложені майже перед появою чоловіка або перед свистом машини.

Визначним чинником, що вплинув на ріжордність кліматичних відносин галицької і угорської України, є власне ті гори і нігде може більше як тут і то в такі великих мірі не відограти гірське пасмо так великої ролі. Порівнявши кліматичні відносини Угорщини з відносинами Галичини, бачимо як на долоні ріжниці підсоня та уніти можемо дуже відразу вплив прямової будови на цілий ряд кліматичних індивідуальностей.

Розложились наші Карпати на середині двох кліматично різних країн, зупинили вплив температури обох областей на себе а наслідком того сотворили зовсім інші відносини для ростинного та, хотя вже в менший мірі, і звіврінного съвіта.

Річ ясна, що на все те а особливо на кліматичне підложение, яке наповняє за собою усі інші ріжного рода наслідки, вплинула не так висота хребтів карпатських, як їх напрям. Єму то якраз треба завдячувати се, що наче муром став між впливами моря Адрійського а степовими вітрами східної Європи. Він то причиною сего, що не доходить на Угорщину горячі, до неможливості, в літі без дощу, в зимі без снігу вітри, они причиною сего, що не доходить до нас теплі вітри від ног Середнього моря.

На угорській стороні починається ся уже островами і заливами полуднева ростинність, скоріше дозрівають овочі та збіжа, скоріший збір з поля, чим у нас в недалекій від Угорщини географічний віддалі. А по середині тих підсонів, на просторі кількох миль розкладаються гори з особливим, питомим їм підсонем, а в них усе те, що нас тягне до них, що нас до них приводжує: і вічно зелений ліс, гарний, претарний у всіх порах року, широкі половини, на яких чутні літом голоси пастухів, ариї сопілок і тримбіти, стада оленів, уткаючі перед появою чоловіка або перед свистом машини.

(Дальше буде).

Оповіщення.

Надзвірача Рада „Народної Гостинниці“ створиши заселеного з обмеженою порукою у Львові, скликав на підставі § 39. статута ХІІІ. Загальні Збори створиши, що відбудуться ся дня 16. н. ст. марта 1912 о год. 5. по полудні в власнім домі з отсім предметом нарад:

1. Відчитане протоколу з послідніх загальних Зборів створиши.

2. Звіт з діяльності за тринацятій рік адміністраційний (1911) з маєтковим білянсом.

3. Звіт Контрольної комісії.

4. Предложене Надзвірачу Ради в справі поділу чистого зиску.

5. Вибір двох членів Надзвірачу Ради.

6. Вибір трох членів Контрольної Ко- місії.

7. Означене марки презентайної для членів Ради Надзвірачу.

8. Внески інтерпеляції членів.

Право участі в Загальних Зборах мають члені і створиши, котрі що найменше один удаї в цілості уплатили (§ 7. статута). За легітимацію служить уділова книжочка. На Загальних Зборах беруть участь члені особисто; правні особи заступають їх законні представителі (§ 42. статута).

Маєтковий білянс за 1911. рік є виложений в лікоїах створиши, де члені можуть його переглядати.

За Надзвірачу Раду „Народної Гостинниці“ створиши заселеного з обмеженою порукою у Львові:

Василь Нагірний Др. Ярослав Олесницький предсідатель член Ради.

(1-3)

Нечувана!

ПРАКТИКА ПАРЦЕЛЯЦІЙНА коштом 20.000 К. Ціна брошюри після числа замовлень. Замовлення: о. Попович, Городенка, п. Городенка. (4-8)

„Джістер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаємних обезпечень „Джістер“ в р. 1895 на підставі закона о створиши в р. 1873.

Однічальність членів обмежена до подвійної висоти удаї.

Цілкою Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Джістру“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без по- тручення податку на рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудні.

Кonto в Шадиці почтовій ч. 35.527.

Кonto жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадичі К. 3,468.296—

Удаї членські К. 341.275—

Позички удаї К. 3,916.577—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

Першорядна ШКОЛА на ПИСАНЯ

Хорберт Ерліх Львів, площа Смольки 4.

Склад машин до писання і американських уладжень бюрових.

(50)

Яртистична переплетка книжок

Львів, Ринок 10, дім тоб-а „Пробіг“

приймає в переплет:

всякого рода наклади.

Книги торговельні і бюрові.

Книги церковні, Євангелія.

Книги бібліотечні і т. п.

Сталим відворцям і брат-

ствам церковним удаїяє

кредиту.

М. Кривецький

львів, Ринок 10.

Літній

Літній